

ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Постанова Верховного Суду України від 6 квітня 2016 року по справі № 6-352цс16

З моменту передачі вкладником грошових коштів за договором банківського вкладу уповноваженій особі банку саме банк стає їх власником, а між сторонами виникають зобов'язальні відносини.

Договір банківського вкладу має своїм наслідком ту обставину, що готівкові гроші вкладника передаються останнім у власність банку, а безготівкові гроші - в повне розпорядження банку. Відповідні дії вкладника є необхідною умовою виникнення зобов'язання за договором банківського вкладу, згідно з яким на боці вкладника з'являється право вимагати від банку видачі суми вкладу і виплати відсотків на неї, а на стороні банку - відповідний обов'язок. З договору банківського вкладу, укладення якого обумовлено передачею коштів вкладника у власність банку, можуть виникнути лише зобов'язальні правовідносини за участю вкладника (кредитора) і банку (боржника).

З огляду на вищезазначене, з моменту передачі грошових коштів уповноваженій особі банку саме банк є їх власником. Тому у разі привласнення працівниками банку грошових коштів, отриманих ними від вкладника, саме банку завдається шкода таким злочином.

Вкладник має право вимоги до банку про повернення вкладу за договором банківського вкладу з урахуванням нарахованих процентів згідно умов укладеного договору та застосуванням наслідків, передбачених договором та законом, у разі порушення банком своїх зобов'язань за договором.

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним посиланням:

[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/395E8278AA315356C2257F8F00431B6B](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/395E8278AA315356C2257F8F00431B6B)

Постанова Верховного Суду України від 27 квітня 2016 року по справі № 6-486цс16

При поділі майна враховуються також борги подружжя та правовідносини за зобов'язаннями, що виникли в інтересах сім'ї.

Статтею 60 СК України визначено, що майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу). Вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Частина четверта статті 65 СК України передбачає, що договір, укладений одним із подружжя в інтересах сім'ї, створює обов'язки для другого з подружжя, якщо майно, одержане за договором, використане в інтересах сім'ї.

У випадку, коли при розгляді вимог про поділ спільного сумісного майна подружжя буде встановлено, що один із них здійснив його відчуження чи використав його на свій розсуд проти волі іншого з подружжя і не в інтересах сім'ї чи не на її потреби або приховав його, таке майно або його вартість враховується при поділі.

При поділі майна враховуються також борги подружжя та правовідносини за зобов'язаннями, що виникли в інтересах сім'ї.

У подружжя, окрім права спільної сумісної власності на отримані грошові кошти та одержане за рахунок останніх майно, внаслідок укладення кредитного договору, також виникає зобов'язання в інтересах сім'ї у вигляді повернення кредитних коштів, виконання якого подружжя здійснює як солідарні боржники.

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним посиланням:

[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/5DC4EF005A7E7A11C2257FA4003078E6](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/5DC4EF005A7E7A11C2257FA4003078E6)

Постанова Верховного Суду України від 12 квітня 2016 року по справі № 810/6550/13-а

За наявності функціонуючої автоматизованої системи документообігу заміна судді (суддів), який з поважних причин не може брати участь у розгляді справи має здійснюватись виключно автоматизованою системою документообігу за принципом вірогідності

Відповідно до підпункту 2.3.12 пункту 2.3 Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затверджену рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 3, збори суддів відповідного суду мають право визначати засади формування колегії суддів без здійснення повторного автоматизованого розподілу судових справ у випадках непрацездатності судді (крім головуючого, судді-доповідача), (суддів), його (їх) відпустки, відрядження та в інших випадках, у яких суддя (крім головуючого, судді-доповідача) не може здійснювати правосуддя або брати участь у розгляді судових справ.

Однак, аналіз статей 15, 15-1, 26 КАС України дає підстави для висновку, що за наявності функціонуючої автоматизованої системи документообігу заміна судді (суддів), який з поважних причин не може брати участь у розгляді справи (перебування судді у відпустці, на лікарняному, у відрядженні, закінчення терміну повноважень тощо), має здійснюватись виключно автоматизованою системою документообігу за принципом вірогідності.

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним посиланням:

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57677839>

Постанова Верховного Суду України від 18 травня 2016 року по справі № 6-474цс16

Норми частини другої статті 625 ЦК України щодо сплати боргу з урахування встановленого індексу інфляції поширюються лише на випадки прострочення грошового зобов'язання, визначеного у гривнях.

Відповідно до частини другої статті 625 ЦК України боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням установленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також три проценти річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором або законом.

Офіційний індекс інфляції, що розраховується Держкомстатом, визначає рівень знецінення національної грошової одиниці України, тобто купівельної спроможності гривні, а не іноземної валюти.

Отже, індексації внаслідок знецінення підлягає лише грошова одиниця України – гривня, а іноземна валюта, яка була предметом договору, індексації не підлягає.

Норми частини другої статті 625 ЦК України щодо сплати боргу з урахування встановленого індексу інфляції поширюються лише на випадки прострочення грошового зобов'язання, визначеного у гривнях.

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним посиланням:

[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/6F3DFC2A4B7FC45BC2257FB900432901](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/6F3DFC2A4B7FC45BC2257FB900432901)

Постанова Верховного Суду України від 11 травня 2016 року по справі № 6-37цс16

Вкладник за договором депозиту є споживачем фінансових послуг, а банк їх виконавцем та несе відповідальність за неналежне надання цих послуг, а саме сплату пені у розмірі 3 % вартості послуги за кожний день прострочення. Однак законодавством можуть встановлюватися винятки.

За договором банківського вкладу (депозиту) одна сторона (банк), що прийняла від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, зобов'язується виплачувати вкладникові таку суму та проценти на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором (частина перша статті 1058 ЦК України).

Вкладник за договором депозиту є споживачем фінансових послуг, а банк їх виконавцем та несе відповідальність за неналежне надання цих послуг, передбачену частиною п'ятою статті 10 Закону України «Про захист прав споживачів», а саме сплату пені у розмірі 3 % вартості послуги за кожний день прострочення.

Пеня є особливим видом відповідальності за неналежне виконання зобов'язання, яка має на меті окрім відшкодування збитків після вчиненого порушення щодо виконання зобов'язання, додаткову стимулюючу функцію для добросовісного виконання зобов'язання.

Однак, пунктом 9 постанови Правління НБУ «Про введення додаткових механізмів для стабілізації грошово-кредитного та валютних ринків України» від 29 серпня 2014 року № 540 передбачено, що уповноважені банки зобов'язані обмежити видачу (отримання) готівкових коштів в іноземній валюті з поточних та депозитних рахунків клієнтів через каси та банкомати в межах до 15 000 грн. на добу на одного клієнта в еквіваленті за офіційним курсом Національного банку України.

Враховуючи сутність пені та беручи до уваги вимоги постанови Правління НБУ, якою встановлено обмеження щодо здійснення виплат банками на певний період, не можна кваліфікувати дії банку як неналежне виконання покладених на нього зобов'язань, а тому на час дії постанови Правління НБУ пеня не підлягає нарахуванню.

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним посиланням:

[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/C8ABA1D69DAAE4B9C2257FB2004162F1](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/C8ABA1D69DAAE4B9C2257FB2004162F1)

Постанова Верховного Суду України від 27 квітня 2016 року по справі № 6-62цс16

Визнання судом недійсним рішення загальних зборів учасників товариства, яким визначено повноваження директора товариства, саме по собі не може слугувати єдиною підставою для висновку про недійсність укладеного директором договору.

З огляду на приписи статей 92, 203, 215 ЦК України, договір, укладений від імені юридичної особи її виконавчим органом (директором) з третьою особою, може бути визнаний недійсним із підстав порушення цим органом встановленого обмеження повноважень щодо представництва юридичної особи, якщо відповідні обмеження існували на момент укладення оспорованого договору.

У разі визнання судом недійсним рішення загальних зборів учасників товариства, яким визначені повноваження виконавчого органу, це рішення є недійсним з моменту його прийняття..

Разом із тим, частина третя статті 92 ЦК України встановлює виняток із загального правила щодо визначення правових наслідків вчинення правочину представником із перевищенням повноважень. Для третьої особи, яка уклала договір із юридичною особою, обмеження повноважень щодо представництва юридичної особи, в тому числі й повноважень виконавчого органу товариства, загалом не мають юридичної сили, хоча б відповідні обмеження й існували на момент укладення договору.

З огляду на наведене, визнання судом недійсним рішення загальних зборів учасників товариства саме по собі не може слугувати єдиною підставою для висновку про недійсність договору. Такий договір може бути визнаний недійсним із зазначених підстав у тому разі, якщо буде встановлено, що сама третя особа, контрагент юридичної особи за договором, діяла недобросовісно і нерозумно.

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним посиланням:

[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/942CD47116CA1960C2257FA4003008E3](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/942CD47116CA1960C2257FA4003008E3)

ПРАВОВІ ВИСНОВКИ ВИЩОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО СУДУ УКРАЇНИ З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ

**Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ
від 23 березня 2016 року по справі № 6-34921ск15**

Суди не повинні відмовляти у задоволенні позовів про стягнення коштів за договором банківського вкладу з тієї підстави, що у банку введено тимчасову адміністрацію.

Статтею 36 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» встановлено, що під час тимчасової адміністрації не здійснюється задоволення вимог вкладників та інших кредиторів банку, примусове стягнення коштів та майна банку.

Системний аналіз норм вказаного Закону свідчить про те, що не здійснення задоволення вимог вкладників, крім зазначених у п. 1 ч. 6 ст. 36 Закону, стосується заборони проведення виплат Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, уповноваженою особою Фонду на вимогу

вкладника, тобто у випадку, коли така подається останнім безпосередньо до уповноваженої особи Фонду, який набуває повноваження органів управління банку.

Порядок виконання судових рішень про примусове стягнення коштів з банку, в якому запроваджена тимчасова адміністрація, визначено відповідними нормами Закону України «Про виконавче провадження», якими встановлено зупинення виконавчого провадження при запровадженні тимчасової адміністрації, а при прийнятті рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку, - його закінчення із надсиланням виконавчого документа до уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Судом встановлено, що саме таким чином і у такий спосіб реалізується положення Закону про нездійснення примусового стягнення коштів, а не шляхом відмови у позові вкладника до банку і у разі встановлення порушення, невизнання чи оспорення його прав та позбавлення останнього права на судовий захист.

Таким чином, неповернуті суми коштів за договором банківського вкладу підлягають стягненню у судовому порядку, а належним відповідачем у справі є саме банк, з яким у вкладника існують матеріально-правові відносини з приводу виконання укладеного між цими особами договору та його виконання.

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним посиланням:

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56846864>

ПРАВОВІ ВИСНОВКИ ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Постанова Вищого адміністративного суду України від 16 лютого 2016 року по справі № К/800/47756/15

Для оподаткування операцій з вивезення товарів за межі митної території України у митному режимі експорту застосовується нульова ставка податку (підпункт «а» підпункту 195.1.1 пункту 195.1 статті 195 ПК) незалежно від співвідношення собівартості реалізованого товару та фактичної ціни його реалізації, а база оподаткування такої операції не підлягає поділу на окремі частини.

Правило, згідно якого «база оподаткування операцій з постачання самостійно виготовлених товарів/послуг не може бути нижче їх собівартості», застосовується для розрахунку бази оподаткування усієї операції без її поділу на окремі частини.

У даному разі база оподаткування ПДВ є вартісною характеристикою усієї операції, яка статтею 185 ПК визнана об'єктом оподаткування. Наведене виключає можливість виникнення декількох баз оподаткування за однією операцією (зокрема, за операцією з вивезення товарів за межі митної території України).

До бази оподаткування усієї операції застосовується єдина ставка ПДВ, яка визначається в залежності від виду господарської операції; зокрема, для оподаткування операцій з вивезення товарів за межі митної території України у митному режимі експорту застосовується нульова ставка податку (підпункт «а» підпункту 195.1.1 пункту 195.1 статті 195 ПК) незалежно від співвідношення собівартості реалізованого товару та фактичної ціни його реалізації.

Правила складення податкової звітності з ПДВ, наведені у Порядку заповнення податкової накладної, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 22.09.2014 р. № 957, не змінюють наведеного порядку визначення бази оподаткування та застосування ставки ПДВ.

Передбачена пунктом 20 цього Порядку вимога щодо складення двох податкових накладних: однієї – на суму, розраховану виходячи з фактичної ціни постачання, іншої – на суму, розраховану виходячи з перевищення ціни придбання/собівартості/балансової (залишкової) вартості/звичайної ціни над фактичною ціною – у випадку здійснення контрольованих операцій, в яких ціна придбання/собівартість/балансова (залишкова) вартість/звичайна ціна перевищує фактичну ціну (договірну вартість) постачання – не впливає на обсяг податкового обов'язку платника за експортною операцією.

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним посиланням:

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56094751>

Постанова Вищого адміністративного суду України від 18 травня 2016 року по справі № К/800/23646/15

Дії контролюючого органу щодо внесення до електронної бази даних інформації, отриманої внаслідок здійснення заходів податкового контролю, є лише службовою діяльністю працівників податкового органу на виконання своїх професійних обов'язків по збиранню доказової інформації, які не створюють для платника податків самостійного юридичного наслідку.

Згідно з приписами пп. 72.1.1 п. 72.1 ст. 72 ПК України для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючого органу використовується інформація, що надійшла, зокрема: від платників податків та податкових агентів, що міститься в податкових деклараціях, розрахунках, інших звітних документах; що міститься у наданих великими платниками податків в електронній формі копіях документів з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування (податкових зобов'язань), первинних документах, які ведуться в електронній формі, реєстрах бухгалтерського обліку, фінансовій звітності, інших документах, пов'язаних з обчисленням та сплатою податків і зборів; про фінансово-господарські операції платників податків.

Відповідно до п. 74.1 ст. 74 ПК України податкова інформація, зібрана відповідно до цього Кодексу, може зберігатися та опрацьовуватися в інформаційних базах контролюючих органів або безпосередньо посадовими (службовими) особами контролюючих органів.

Перелік інформаційних баз, а також форми і методи опрацювання інформації визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Зібрана податкова інформація та результати її опрацювання використовуються для виконання покладених на контролюючі органи функцій та завдань (п. 74.2 цієї статті).

За змістом вказаних правових норм дії контролюючого органу щодо внесення до електронної бази даних інформації, отриманої внаслідок здійснення заходів податкового контролю, є лише службовою діяльністю працівників податкового органу на виконання своїх професійних обов'язків по збиранню доказової інформації щодо наявності чи відсутності документального підтвердження даних податкового обліку платників податків, які не створюють для платника податків самостійного юридичного наслідку. Інформація, отримана податковим органом за результатами податкового контролю, використовується для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючого органу та не може бути виключена з баз даних, якщо дії зі здійснення такого контролю не визнані протиправними в

установленому порядку. Це в однаковій мірі стосується і дій податкового органу щодо внесення такої інформації до існуючих інформаційних систем.

Наведене відповідає практиці Верховного Суду України, зокрема, викладеної в постановках від 10.11.2015 року у справі № 21-2479a15, від 17.11.2015 року у справі № 21-2944a15, від 17.11.2015 року у справі № 21-1852a15, від 01.12.2015 року у справі № 21-3133a15.

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним посиланням:

<http://reyestr.court.gov.ua/Review/57814925>

ПРАВОВІ ВИСНОВКИ АПЕЛЯЦІЙНИХ СУДІВ

Постанова Київського апеляційного господарського суду від 27 січня 2016 року по справі № 910/18506/15

Ознаки схожості в діях (бездіяльності) суб'єктів господарювання не є єдиним достатнім доказом наявності попередньої змови (антиконкурентних узгоджених дій). Антиконкурентна узгоджена поведінка підлягає встановленню та доведенню із зазначенням відповідних доказів у рішенні органу Антимонопольного комітету України.

Антимонопольним комітетом України прийнято рішення за № 182-р, яким визнано, що ТОВ «АТБ-маркет» разом з іншими роздрібними торговельними мережами, використали схожі механізми взаємодії з постачальниками, які призводять до схожих змін цін на товари, які реалізуються торговельними мережами кінцевим споживачам, що призводять до обмеження конкуренції, тоді як аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій, що відповідно до ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визнається складом правопорушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій.

Суд дійшов висновку, що узгодженими діями (бездіяльністю) суб'єктів господарювання на товарному ринку будуть вважатися дії, які заздалегідь відомі та погоджені вказаними суб'єктами, і наслідком яких є недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.

Ознаки схожості в діях (бездіяльності) суб'єктів господарювання не є єдиним достатнім доказом наявності попередньої змови (антиконкурентних узгоджених дій). Антиконкурентна узгоджена поведінка підлягає встановленню та доведенню із зазначенням відповідних доказів у рішенні органу Антимонопольного комітету України. При цьому схожість має бути саме результатом узгодженості конкурентної поведінки, а не виявлятися у простому співпадінні дій суб'єктів господарювання, зумовленим специфікою відповідного товарного ринку.

За таких обставин суд дійшов висновку про задоволення позову ТОВ «АТБ-маркет» та скасування рішення Антимонопольного комітету України № 182-р в частині, що стосується ТОВ «АТБ-маркет».

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним посиланням:

<http://reyestr.court.gov.ua/Review/55607323>